

NOTAT

14. april 2010

10-820

/hdj-dep

Nye kapital- og likviditetskrav

Basel Komiteen for Banktilsyn (BCBS) udsendte i december 2009 en række forslag til at styrke kapital- og likviditetsstandarderne for kreditinstitutter. Parallelt hermed har EU-Kommissionen i februar 2010 udsendt et høringsdokument om kommende ændringer af kapitalkravsdirektivet (CRD), som blandt andet har til hensigt at bringe de europæiske regler på linje med udviklingen i de internationale standarder. Hertil kommer, at EU-Kommissionen ønsker at gå videre med implementering af en single rule book, dvs. ens regler for kreditinstitutter på tværs af EU.

Generelt vurderes forslagene at kunne føre til en mere robust, modstandsdygtig og mindre procyklisk finansiel sektor.

Forslagene skaber imidlertid – som de ser ud nu – væsentlige problemer for det danske realkreditsystem. Problemerne drejer sig hovedsagligt om:

1. Ny definition af likvide aktiver

Nye krav til definition af likvide aktiver og grænser vil skabe problemer for ikke bare danske realkreditinstitutter, men også danske pengeinstitutter, der i vid udtrækning anvender realkreditobligationer i deres likviditetsstyring på lige fod med bl.a. statsobligationer. Der tages med forslaget ikke hensyn til, at mange danske realkreditobligationer er fuldt ud lige så likvide som mange landes statsobligationer. Der er i de nye internationale regler lagt op til begrænsninger for medregning af realkreditobligationer som likvide aktiver. Forslaget i den mest milde version vil således reducere danske bankers beholdning af likvide aktiver fra 940 mia. kr. til 350 mia. kr. samtidig med, at likviditetskravet forventes at stige. En lavere efterspørgsel fra bl.a. pengeinstitutterne efter realkreditobligationer vil reducere likviditeten i markedet for realkreditobligationer og vil derfor kunne øge renterne på realkreditlån.

2. Nye krav til likviditet og stabil finansiering

Nye krav til likviditet og stabil finansiering af udlån vil ramme realkreditinstitutternes praksis med rentetilpasningslån. Forslaget til en ny definition af, hvad der regnes som stabil finansiering, medfører, at danske obligationer med en restløbetid under et år ikke kan medregnes som stabil finansiering. Samtidig kræves det, at lån med en løbetid over et år finansieres med stabil, langsigtet finansiering. Det vil give betydelige problemer for de korteste danske rentetilpasningslån, der netop finansieres med obligationer med løbetider under 1 år. Det vil betyde, at rentetilpasningslånene må finansieres med dyrere obligationer med lang løbetid,

hvor der sker en årlig rentetilpasning, eller erstattes med fastforrentede lån.

3. Begrænsning på kreditinstitutternes gearing

Realkreditinstitutvirksomhed vil i lighed med pengeinstitutterne desuden blive ramt af begrænsning på gearingen, dvs. forholdet mellem egenkapital og udlån, der i de nye forslag ikke tager højde for den særlige sikkerhed, der er for realkreditinstitutternes udlån. Hvis gearingsmålet gøres bindende på det forventede niveau, vil det betyde en fordobling eller endog tredobling af realkreditinstitutternes kapitalkrav. Dette vil øge realkreditinstitutternes omkostninger og må forventes overvæltet på deres kunder. Realkreditlån vil således blive dyrere og relativt mindre konkurrencedygtige i forhold til andre former for finansiering.

4. Single rule book

Endelig foreslår EU-Kommissionen at gå videre med single rule book i EU reguleringen, dvs en ensartning af regler for kreditinstitutter. De nuværende EU-regler er i vid udstrækning såkaldte minimumsregler, hvor det har været tilladt at gå videre end EU-reglerne. I Danmark stilles særlige krav til realkreditinstitutter, herunder ikke mindst balanceprincippet. Princippet er fundamentet for realkreditsektorens robusthed, da det netop sikrer en høj grad af sikkerhed for dem, der investerer i realkreditobligationer. Forslaget rejser tvivl om, hvorvidt national regulering af kreditinstitutvirksomhed fortsat kan være baseret på sådanne særlige regler angående rammevilkårene for realkreditvirksomhed. Det kan stride mod single rule book at kræve, at realkreditinstitutter skal overholde et balanceprincip.

Høringssvaret

I regeringens høringssvar støttes det generelle sigte med de nye forslag til kapital- og likviditetskrav. Men der lægges samtidig vægt på at kunne opretholde det danske realkreditsystem, som har klaret sig fint gennem den finansielle krise.

Der sættes derfor i svaret fokus på de negative effekter af forslagene for det velfungerende danske realkreditsystem, som er karakteriseret ved overholdelse af et balanceprincip, lav kreditrisiko og høj likviditet i markedet.

Der argumenteres for, at danske realkreditobligationer er mindst lige så likvide som mange landes statsobligationer og derfor bør kunne indgå i kreditinstitutters likviditet. Tilsvarende beskrives effekterne af de nye regler for rentetilpasningslån, og der argumenteres for, at krav til gearingen ikke bør være egentlige selvstændige kapitalkrav, men i stedet indgå i institutternes fastlæggelse af, hvor meget kapital de har behov for (solvensbehov). Det generelle sigte med en single rule book kan støttes, men der er behov for særlige, stramme regler for dansk realkredit, hvilket der bør gives plads til.

Argumentationen understøttes af en vedlagt, uddybende mere teknisk note fra Finanstilsynet og Nationalbanken.

Den videre proces

Der er høringsfrist på de nye forslag til kapital- og likviditetsregler fra Basel komitéen for Banktilsyn og EU-Kommissionen den 16. april 2010.

Der vil i den efterfølgende tid blive gjort en indsats fra dansk side for at forklare og påpege problemerne for dansk realkredit ved de nye forslag, og der vil foregå sonderinger for at finde allianceparter blandt de andre EU-lande.

Det må forventes, at der forestår vanskelige forhandlinger.

EU-Kommissionen forventes at fremsætte forslag til revideret Kapitalkravsdirektiv i efteråret 2010. Direktivet påregnes at skulle træde i kraft i 2012, hvis de økonomiske forhold er klar til det.